

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการให้แก่คณะกรรมการมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชปัจฉิมภัยของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ พระตำหนัgnักจิตวิเคราะห์ รโนทัย เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พุทธศักราช 2527 โดยมีความต้องหนึ่งว่า “งานช่วยเหลือคนพิการมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าคนพิการมิได้อยากจะพิการ แต่อยากช่วยตนเอง ถ้าเราไม่สามารถช่วยเขาให้สามารถที่จะปฏิบัติงานเพื่อมีชีวิต และมีเศรษฐกิจของครอบครัว จะทำให้เกิดสิ่งที่หนักในครอบครัวหนักแก่สังคม จะนั่นเป็นนายที่จะทำก็คือช่วยเขาให้เข้าช่วยตัวเองได้ เพื่อที่จะให้เข้าเป็นประโยชน์ต่อสังคม” จากพระบรมราชโองการนั้นแสดงให้เห็นว่าผู้พิการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับโอกาสเพื่อให้เข้าสามารถช่วยเหลือต้นเองได้ และเมื่อเข้าสามารถช่วยเหลือต้นเองได้ผู้พิการเหล่านั้นก็จะสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้ ซึ่งการช่วยเหลือผู้พิการนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การศึกษาเพื่อการศึกษาจะสร้างความรู้ สร้างความสามารถให้แก่บุคคลเพื่อให้บุคคลนำความรู้ความสามารถนั้นไปใช้ประโยชน์อาชีพเพื่อสร้างรายได้ต่อไป

เมื่อมองถึงการให้การศึกษาแก่ผู้พิการแล้วนั้นก็จำเป็นจะต้องสร้างสื่อเพื่อเปิดการรับรู้ให้แก่ผู้พิการด้วยเนื่องจากผู้พิการมีความพิเศษที่ไม่สามารถรับรู้ได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป กระทรงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ออกประกาศตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กำหนดประเภทความพิการให้ 6 ประเภท ต่อมาเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2555 ได้ประกาศเรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ฉบับที่ 2 โดยเพิ่มความพิการประเภทอุทิศติก ดังนั้น ณ ปัจจุบันความพิการจึงจำแนกเป็น 7 ประเภท ได้แก่

1. ความพิการทางสายตา
2. ความพิการทางการได้ยินหรือสื้อ ความหมาย
3. ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
4. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
5. ความพิการทางสติปัญญา
6. ความพิการทางการเรียนรู้
7. ความพิการทางอุทิศติก

ซึ่งผู้พิการแต่ละประเภทมีความสามารถในการรับรู้ถึงสิ่งต่างๆที่แตกต่างกัน ดังที่ พวงแก้ว กิจธรรม. (2555) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้พิการทางการได้ยินรับรู้สื่อผ่านล่านภาษาเมือง หรือการ อ่านภาษาไทย แต่ผู้พิการทางการได้ยินส่วนใหญ่มีความสามารถอ่านภาษาไทยจำกัด เช่น อ่านช้า รู้จักศพที่จำนวนน้อย และไม่เข้าใจประโยคที่มีความซับซ้อน หรือ ผู้พิการทางสายตารับรู้สื่อด้วย การฟัง จะนั่น ถ้าจดให้มีเสียงพูดบรรยายภาพและข้อความหรือตัวหนังสือที่เกิดขึ้นหน้าจออย่าง ครบถ้วน โดยเสียงพูดชัดเจน ไฟเรือง และมีจังหวะชwanฟัง คนตาบอดจะสามารถรับรู้ เรียนรู้ จดจำ สื่อและนำไปใช้ได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป

จากสถิติคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการจากกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการ ประจำปี 2558 ทั่วประเทศ พบว่า มีผู้มีความสามารถบกพร่องทางสายตาจำนวนทั้งสิ้น 27,461 คน และมีผู้ที่มีความสามารถบกพร่องทางการได้ยินอีก จำนวนทั้งสิ้น 40,762 คน (กรมส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2558) ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีความต้องการรับรู้ถึงข้อมูลข่าวสาร ทั่วไปเช่นกัน ไม่ว่าเป็น ข่าวสาร เหตุการณ์ รวมถึงรายการบันเทิง เพราะผู้มีความสามารถบกพร่องแต่ละ ประเภทล้วนมีข้อจำกัดในการเข้าถึงและรับรู้ ผู้บกพร่องทางสายตาและการมองเห็น ส่วนใหญ่จะ รับรู้ข่าวสารได้ทางเสียง แต่จะมีความสามารถจำกัดในการติดตาม หรือวิพากษ์วิจารณ์ มากได้รับ ข่าวสารผ่านทางหนังสือเสียง พงเสียงจากวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งบางประเทศใช้ซอฟต์แวร์ช่วยให้ผู้ บกพร่องทางสายตา สามารถอ่านและสั่งพิมพ์ข้อความโดยใช้เสียงแทนแป้นพิมพ์คีย์บอร์ดได้ แท้ที่ ยังมีข้อจำกัดด้านภาษา เพราะใช้ได้แต่เพียงภาษาอังกฤษเท่านั้น ผู้ที่มีความสามารถบกพร่องทางการได้ ยิน เช่น หูหนวก จะมีทางเลือกมากขึ้นในการใช้ประโยชน์จากสื่อโทรทัศน์ เช่น มีบริการล่ามภาษา เมือง (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ, 2557)

ในอดีตรัฐบาลไม่ได้ประกาศนโยบายด้านคนพิการอย่างชัดเจน เคยมีการแผลงนโยบาย ของนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีประเด็นที่ระบุถึงคนพิการ ๑ ประเด็น ได้แก่ นโยบายด้าน สังคมและคุณภาพชีวิต กระจายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงทุกกลุ่ม จัดโครงการ dinng กรุเพื่อ การศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต ส่งเสริมให้แรงงานเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตำแหน่งว่างงาน โดยสะท้อน เพิ่มประสิทธิภาพประกันสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิตตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์ จนถึงวัยชรา และผู้พิการ สร้างหลักประกันความมั่นคงในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติ และการลดสิทธิมนุษยชนทุกรูปแบบ นโยบายโดยรวมของทุกรัฐบาลที่ผ่านมา พบว่ารัฐบาลได้ ตอบสนองต่อข้อเสนอเชิงนโยบายของเครือข่ายคนพิการในด้านต่างๆ เช่น เข้าถึงและใช้ประโยชน์ จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ให้

โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนในกลุ่มผู้ด้อย โอกาสทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้ที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา และชนต่างด้วยธรรมนิรនม ส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุและคนพิการโดยการทำหนดให้มีรูปแบบที่หลากหลาย และเหมาะสมตามความสามารถของผู้สูงอายุและคนพิการ และส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างชายหญิง ขัดการ岐视ทำฐานแรง และการเลือกปฏิบัติต่อเด็ก สตรี และผู้พิการ ให้ความคุ้มครองและส่งเสริมการจัดสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมแก่ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ที่อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึงดูณาจัดได้

การรับรู้เกิดจากการใช้ความรู้ประสบการณ์และความเข้าใจของบุคคล จึงเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ดังนั้นตัวขาดการเรียนรู้หรือประสบการณ์จะมีเพียงการรับสมัผัสเท่านั้น พฤติกรรมการรับรู้ เป็นกระบวนการการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่ต่อเนื่องจากการรู้สึกสมัผัสรับรู้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนความหมายของสิ่งเร้าที่ผ่านเข้ามาในกระบวนการรู้สึก เมื่อเครื่องรับหรืออวัยวะรับสัมผัส สัมผัสถิ่งเร้า เราจะเกิดความรู้สึกแล้วส่งความรู้สึกนั้นไปต่อกัน หรือแปลความหมายกล้ายเป็นการรับรู้ซึ่ง คนพิการควรรับรู้เนื้อนหานในสื่อต่างๆเหมือนคนทั่วไปเช่นมีให้เลือกมากมาย แต่เนื้อหาเกี่ยวกับคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองนั้นกลับมีน้อยมาก ในขณะเดียวกัน คนทั่วไปในชุมชน และสังคมจะได้เรียนรู้เรื่องคนพิการอันจะนำไปสู่การมีเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการซึ่ง เป็นปัจจัยสำคัญต่อการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

คนพิการแต่ละประเภทมีความหลากหลายในการรับรู้ เข้าใจ จดจำ และนำไปใช้ ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น ในการผลิตสื่อเพื่อคนทั่วไป ผู้ผลิตสื่อควรจัดล่ามภาษา มือ เทคนิคโนโลยีสิ่ง อำนวยความสะดวกเพื่อช่วยคนพิการทางสายตาและคนพิการทางการได้ยินให้รับรู้ได้เท่าเทียมกับ คนทั่วไป หรือผู้ผลิตสื่อสามารถจัดสื่อเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้ของพิการทางการได้ยินและผู้พิการทางการเห็น อาจต้องพิจารณาว่ามีความจำเป็นที่จะต้องจัดสื่อเฉพาะผู้พิการประเภทใดประเภทหนึ่งหรือไม่ คนทั่วไปจะให้ความสนใจต่อสื่อเฉพาะสำหรับผู้พิการเพียงได้ ส่วนผู้พิการที่มีข้อจำกัดในการเรียนรู้ จดจำ หรือนำสิ่งที่เห็นในสื่อต่างๆไปใช้ ผู้ผลิตสื่อจำเป็นต้องพิจารณาว่าจะสร้างสื่อในลักษณะใด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ หรือการสร้างสื่อในเชิงบันเทิงสนุกสนานเฉพาะผู้พิการ ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ท้าทายผู้ผลิต ซึ่งการแสดงถึงความสามารถหรือเรื่องสั้นก็เป็นการสื่อสาร เป็นการเรียนรู้และเป็นความบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่บุคคลทั่วไปและผู้พิการสามารถรับรู้ถึงสื่อชนิดนี้ได้

การแสดงถึงความสามารถหรือเรื่องสั้น เป็นการแสดงถึงเรื่องราวอย่างสั้นๆ มีขนาดความยาวของเรื่องที่ไม่กำหนดตายตัว แต่ต้องใช้คำไม่มากนัก โครงเรื่องก็ต้องไม่มีความซับซ้อนจนเกินไป สามารถจบได้ในเวลา ไม่เกิน 50 นาที มีจำนวนคำ 4,000-5,000 คำ แต่ในปัจจุบันอาจมีจำนวน

คำได้ถึง 10,000 คำ บทต้องมีกระชับรัดกุมและมีประ予以ชันต่อการดำเนินเรื่องมากที่สุด ต้องใช้สำนวนไหว้ทาง การสร้างจาก ตัวละคร บทสนทนา ฯลฯ เรื่องสั้นควรมีโครงเรื่องไม่ซับซ้อนไม่เป็นข้อขัดแย้งกันระหว่างตัวละครและต้องจบลงด้วยผลอย่างได้อย่างหนึ่ง แก่นของเรื่องหรือแนวคิด เรื่องสั้นควรมุ่งสอนแนวคิดหรือแก่นของเรื่องเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ เรื่องสั้นควรมีตัวละครน้อยตัวคือไม่ควรเกิน 4 ตัวจากในเรื่องเกิดจากพฤติกรรมของตัวละคร คือหมายความว่าตัวละคร และสภาพแวดล้อม ตอนจบของเรื่อง ตอนจบของเรื่องสั้นมากให้ความรู้แก่ผู้ชม โดยทั่วไปเรื่องสั้น แบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. เรื่องสั้นประเภทแสดงแนวคิด (Theme Story) คือ ผู้เขียนมีอุดมคติหรือต้องการชี้ให้ผู้อ่านเห็นความจริงอย่างโดยย่างหนึ่งของชีวิต
2. เรื่องสั้นประเภทผูกเรื่อง (Plot Story) เรื่องสั้นประเภทนี้มีโครงเรื่องซับซ้อนน่าสนใจ และจบชนิดที่ผู้อ่านคาดคิดไม่ถึง หรือนึกไม่ถึงว่าจะจบแบบนั้น
3. เรื่องสั้นประเภทที่เพ่งเล็งจะแสดงลักษณะของตัวละคร (Character Story) เป็นเรื่องสั้นประเภทที่ผู้เขียนถือตั้งละครเป็นใหญ่ และต้องการจะเสนอลักษณะอย่างหนึ่งของคนเป็นสำคัญ
4. เรื่องสั้นประเภทที่ถือจากเป็นสำคัญ (Atmosphere Story) เป็นการเขียนบรรยายสถานที่แห่งหนึ่งซึ่งมีลักษณะที่ทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดไปตามพฤติกรรมและตัวละครมีอุดมคติ หรือต้องการชี้ให้เห็นความจริงอย่างหนึ่งของชีวิต

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในส่วนนี้ และมุ่งหวังที่จะพัฒนาตัวละครสั้น เพื่อส่งเสริมความเป็นสิทธิเท่าเทียมตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการกิจกรรมกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาและการได้ยิน ผู้ที่มีความบกพร่องทางสาย และผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อีกทั้งยังมีปัญหาในการรับชมตัวละคร โทรทัศน์ ผู้วิจัยจึงคิดทำตัวละครเฉพาะกลุ่มสำหรับผู้พิการ ในรูปแบบของตัวละครสั้นที่ใช้ภาษาນิอแลกา พากย์เสียงบรรยายให้เหมาะสมกับผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาและการได้ยิน เพื่อศึกษาการรับรู้ เนื้อร้องและความพึงพอใจของผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาและการได้ยินต่อตัวละครสั้นเรื่อง กระต่ายกับเต่า โดยได้เจาะจงกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาและการได้ยินจากโรงเรียนสอนคนตาบอด และโรงเรียนสอนคนหูหนวก กรุงเทพมหานคร ทั้งศึกษาการรับรู้และความพึงพอใจต่อตัวละครสั้นที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยคาดหวังให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารายการที่มีอยู่ให้สนองกับความต้องการของบุคคลที่มีความบกพร่องในกลุ่มเหล่านี้เพิ่มขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

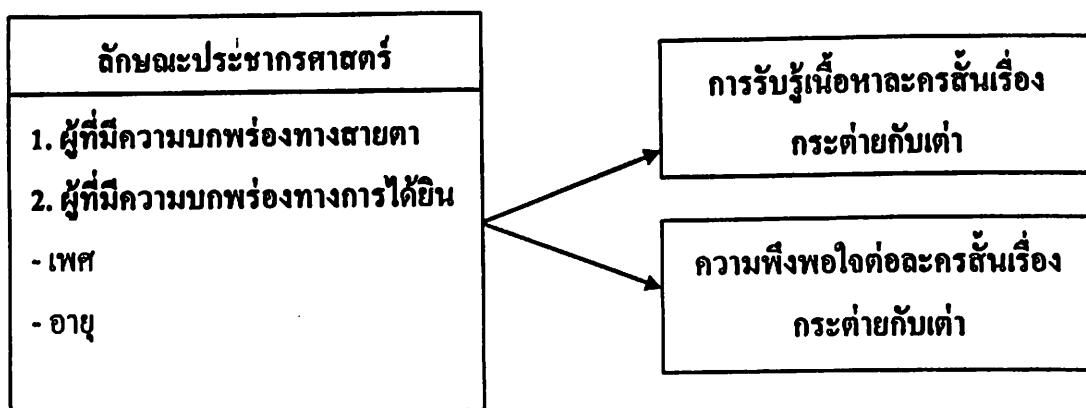
ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการรับรู้เนื้อหาของผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาและการได้ยินต่อ objcet
สั่นเรื่องgradeต่ำกับเด็ก
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาและการได้ยินต่อ objcet
สั่นเรื่องgradeต่ำกับเด็ก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตา และผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สามารถรับรู้เนื้อหาสาระครั้งสั่นเรื่องgradeต่ำกับเด็กได้ ไม่แตกต่างกัน
2. ผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตา และผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความพึงพอใจต่อ objcet สั่นเรื่อง grade ต่ำกับเด็กได้ ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาในโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในโรงเรียนสอนคนหูหนวก กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงการรับรู้ในเนื้อหาของผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาและการได้ยิน ต่อ ละครสั้นเรื่องกระต่ายกันเต่า
2. ได้ทราบถึงความพึงพอใจต่อละครสั้นเรื่องกระต่ายกันเต่าของผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาและการได้ยิน
3. ได้ละครสั้นจากการวิจัยไปใช้เป็นต้นแบบในการปรับปรุงแบบการนำเสนอรายการที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาและการได้ยิน

นิยามศัพท์

การรับรู้เนื้อหา หมายถึง การที่ผู้รับสารได้เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดหรือมีปฏิสัมพันธ์ มีการตอบสนองต่อสิ่งที่ถ่ายทอดออกมานั้น อาทิ การพูดคุย การสื่อสาร หรือการถ่ายทอด ต่อ เป็นต้นด้วยความเข้าใจทั้งทางกาย วาจาหรือการแสดงออกทางอวัยวะต่างๆ โดยสิ่งที่ผู้ส่งสาร ส่งให้แก่ผู้รับสารให้เกิดการรับรู้นั้น อาจเป็นได้ทั้งเสียง ภาพหรือการแสดงออกถึงความรู้สึกในรูปแบบต่างๆ เช่นละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ละครสั้นหรือเพลง เป็นต้น

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อรูปแบบการนำเสนอละครสื่อโทรทัศน์เฉพาะ กสุ่ม โดยในการทำการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นความพึงพอใจที่มีต่อละครสั้นเฉพาะกสุ่ม ซึ่ง สามารถเกิดขึ้นไปในทิศทางบางหรือลบ ขึ้นอยู่กับความรู้สึก การรับรู้และการตอบแบบสำรวจของผู้ชมที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยมีระดับในการวัดความพึงพอใจต่อละครสั้นเฉพาะกสุ่ม

ผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตา หมายถึง ผู้ที่มีความบกพร่องหรือพิการทางสายตา ซึ่ง บุคคลนั้นจะไม่สามารถมองเห็นได้ โดยเกิดขึ้นตั้งแต่กำเนิดหรืออาจเกิดขึ้นภายหลังจากกำเนิดแล้ว ไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม ซึ่งสามารถรับฟังข้อมูลหรือสื่อสารได้ผ่านทางเสียงด้วยหูของตนเอง และยังสามารถพูดและสื่อสารกับผู้อื่นได้ด้วยเสียงจากปาก

ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง ผู้ที่มีความบกพร่องหรือพิการทางการได้ยิน ซึ่งบุคคลนั้นจะไม่สามารถพูดหรือได้ยินเสียงต่างๆ ที่ใช้ในการสื่อสารได้แบบคุณปกติ ทำการสื่อ

การแล่รับรู้ด้วยภาษา มีอและสายตา อันทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารกับบุคคลปกติและรายการ โทรทัศน์ที่ส่วนมากผลิตขึ้นเพื่อบุคคลปกติ

ลักษณะสัมภาระที่เล่าถึงเรื่องราว เนื้อหาต่างๆ โดยมีบทการนำเสนอ ซึ่งถ่ายทอดผ่านการแสดงให้ผู้รับชมได้เกิดการรับรู้เข้าใจ ถึงการถ่ายทอดความรู้สึก ของตัวแสดงแต่ละตัวประกอบการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง คำพูดหรือทางกาย แต่สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ลักษณะสัมภาระที่ถูกแสดงออกมาในรูปแบบของลักษณะเฉพาะกลุ่มที่เน้นการถ่ายทอดด้วยภาษา ท่าทาง ภาษามือและเสียงบรรยายตามบท ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาและการได้ยิน

เรื่อง หมายถึง การใช้เรื่องราวที่สร้างขึ้นมาดำเนินเรื่องโดยอาศัยเส้นทางการดำเนินเรื่อง เพื่อกระตุนให้ผู้เขียนเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์และมโนทัศน์ต่างๆ โดยผู้เขียนกำหนดจาก ตัวละคร แนวทางการดำเนินเรื่องเป็นลำดับขั้นตอนที่ใช้ในการเล่าเรื่อง